

O'zbekiston Respublikasi
Maktabgacha va maktab
ta'limi vazirligi

ISSN: 2992-9008
UDK: 37

TA'LIM VA TARAQQIYOT

Ilmiy-uslubiy jurnali

2026-YIL 5-SON

www.journal.namspi.uz

Bosh muharrir: Namangan davlat pedagogika instituti rektori B.E.Xusanov
Mas'ul muharrir: Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektor M.R.Qodirxonov
Mas'ul muharrir o'rinbosari: Ilmiy tadqiqotlar, innovatsiyalar va ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlash bo'limi boshlig'i J.A.Yuldashev

TAHRIR HAY'ATI

Aniq va tabiiy fanlar: k.f.d., prof. Sh.Abdullayev, f-m.f.d., dots. R.Xakimov, k.f.d., prof. N.Vohidova, k.f.d., dots. M.Qodirxonov, b.f.d., dots. A.Batashov, f-m.f.n., dots., T.Abdullayev, p.f.n., dots. M.Eshnazarova, p.f.n., dots. G'.Nafasov, p.f.n., dots. M.Boltayeva.

Texnika fanlari: t.f.d., prof. A.Umarov, t.f.d., prof. A.Qayumov, PhD, dots. Sh.Xudoyqulov, PhD, dots. Abdunazarov.

Ijtimoiy-gumanitar fanlar: s.f.d., prof. T.Fayzullayev, tar.f.d., prof. A.Rasulov. f.f.d., prof. M.Ismoilov, i.f.d., dots. N.Sotivoldiyev, t.f.n., dots. A.Isoqboyev, f.f.n., dots. O.Mamatov, t.f.n., dots. Z.Haydarov, PhD. J.Yuldashev, PhD. A.Abdullayev.

Pedagogika fanlari: p.f.d., prof. B.Xodjayev, p.f.d., prof. X.Najmiddinova, p.f.d., prof. T.Ismoilov, p.f.d., prof. S.Abdullayev. p.f.d., prof., M.Y.Sobirova, p.f.d., prof., R.Zamilova, p.f.d., prof. Sh.Xujamberdiyeva, p.f.d., dost. M.Asqarova, PhD, dots. M.Asranboyeva.

Filologiya fanlari: fil.f.d., prof. N.Uluqov, fil.f.d., prof. H.Usmanova, f.f.d., dots. X.Shokirova, p.f.n., dots. S.Misirov, p.f.n., dots. Sh.Ubaydullayev, PhD., dots. P.Lutfullayev, PhD., dots. M.Yakubbayev.

Texnik muharrir: R.Tursunov

Tahririyat manzili: Namangan shahri, Uychi ko'chasi, 316-uy.

Pochta indeksi: 160136, **Faks:** (0369) 227-27-21,

Email: Info@namspi.uz

"Ta'lim va taraqqiyot" ilmiy-uslubiy jurnali elektron to'plam sifatida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi **Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi (AOKA)ning 2022-yil 25-oktabrdagi № 045044 raqamli guvohnomasi** asosida chop etiladi. Jurnal **Oliy Attestatsiya komissiyasining 2024-yil 30-noyabrdagi (№ 364/5) yig'ilishi qaroriga asosan pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan.** UDK: 37, Xalqaro standartlashtirish raqami (ISSN): 2992-9008.

Maqolalarning ilmiy saviyasi va keltirilgan ma'lumotlar uchun mualliflar javobgar hisoblanadi.

XORIJIY PEDAGOGIK TADQIQOTLARDA TARBIYA JARAYONINI TASHKIL ETISH Tajribalari: Xitoy, Koreya va Yaponiya misolida

Turabova Muxlisa Akbar qizi

*“Vatan” Universiteti Ijtimoiy fanlar kafedrasi,
psixologiya ta’lim yo’nalishi 4- kurs talabasi*

E-mail: turabova_1996@mail.ru

Eshonjonov Bobir Zafarjonovich

*“Vatan” Universiteti Ijtimoiy fanlar kafedrasi katta o’qituvchisi
pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (Phd)*

E-mail: bobireshonjonov2@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0471-732X>

Annotatsiya. Ushbu maqolada Xitoy, Koreya va Yaponiya kabi Sharqiy Osiyo mamlakatlarida tarbiya jarayonini tashkil etish bo’yicha xorijiy pedagogik tadqiqotlar tahlil qilingan. Maqolada ushbu davlatlarning ta’lim tizimidagi axloqiy, ijtimoiy va madaniy qadriyatlarni o’quvchilarga singdirish metodikalari ko’rib chiqilib, ularning o’ziga xos yondashuvlari va samarali tajribalari yoritilgan.

Kalit so’zlar: tarbiya, pedagogik tajriba, Xitoy, Koreya, Yaponiya, axloqiy tarbiya, ta’lim tizimi, xalqaro tajriba

ПРАКТИКИ ОРГАНИЗАЦИИ ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ЗАРУБЕЖНЫХ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЯХ: НА ПРИМЕРЕ КИТАЯ, КОРЕИ И ЯПОНИИ

Турабова Мухлиса Акбар кизи

*Кафедра социальных наук, Университет «Ватан»,
студентка 4-го курса (специальность «Психология»)*

E-mail: turabova_1996@mail.ru

Эшонжонов Бобир Зафаржонович

*старший преподаватель кафедры социальных наук Университета «Vatan» доктор
философии (PhD) по педагогическим наукам*

E-mail: bobireshonjonov2@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0471-732X>

Аннотация. В данной статье проанализированы зарубежные педагогические исследования, посвящённые организации процесса воспитания в странах Восточной Азии, таких как Китай,

Корея и Япония. Рассматриваются методы внедрения моральных, социальных и культурных ценностей в образовательные системы этих стран.

Ключевые слова: воспитание, педагогический опыт, Китай, Корея, Япония, моральное воспитание, система образования, международный опыт.

PRACTICES OF ORGANIZING THE UPBRINGING PROCESS IN FOREIGN PEDAGOGICAL RESEARCH: THE EXAMPLES OF CHINA, KOREA, AND JAPAN

Turabova Muxlisa Akbar qizi

Department of Social Sciences, "Vatan" University,

4rd-year student majoring in Psychology

E-mail: turabova_1996@mail.ru

Eshonjonov Bobir Zafarjonovich

Senior Lecturer, Department of Social Sciences, "Vatan" University

Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

E-mail: bobireshonjonov2@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0471-732X>

Annotation. This article analyzes foreign pedagogical research on the organization of the educational and upbringing process in East Asian countries such as China, Korea, and Japan. It examines the methods used to instill moral, social, and cultural values in students within these countries' education systems.

Keywords: upbringing, pedagogical experience, China, Korea, Japan, moral education, education system, international practice

KIRISH

Tarbiya jarayoni inson shaxsining shakllanishida, uning ma'naviy-axloqiy, ijtimoiy va madaniy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Bu jarayon nafaqat individual darajada, balki butun jamiyat uchun ham ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan institut hisoblanadi. Tarbiya orqali jamiyat o'zining qadriyatlarini, an'alarini va axloqiy me'yorlarini avlodlardan avlodga yetkazib, kelajak uchun mustahkam poydevor yaratadi. Shuning uchun ham har bir davlat uchun tarbiya jarayonining samarali tashkil etilishi, uning mazmun-mohiyatini takomillashtirish, yosh avlodning ma'naviy barkamolligini ta'minlash davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Bugungi kunda dunyo hamjamiyati globalizatsiya va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi davrida, ta'lim va tarbiya tizimlari yangi chaqiriqlar va o'zgarishlarga duch kelmoqda.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

An'anaviy pedagogik yondashuvlar yangi innovatsiyalar, zamonaviy metodologiyalar va axborot texnologiyalari bilan boyitilib, yanada samaraliroq va kompleks shaklga ega bo'lmoqda. Ayniqsa, Sharqiy Osiyo mamlakatlari - Xitoy, Janubiy Koreya va Yaponiya - ta'lim va tarbiya sohasida o'ziga xos tarixiy va madaniy meros, qattiq ijtimoiy intizom hamda innovatsion texnologiyalarni uyg'unlashtirgan holda global miqyosda yuqori natijalarga erishmoqda. Bu mamlakatlarda tarbiya nafaqat o'quv jarayoni bilan cheklanmay, balki yoshlarning ma'naviy-axloqiy kamoloti, fuqarolik pozitsiyasi va ijtimoiy mas'uliyatini shakllantirishga qaratilgan keng ko'lamli kompleks yondashuv sifatida olib boriladi. Xitoyda tarbiya tizimi asosan konfutsiylik falsafasiga tayangan bo'lib, unda oila va jamiyat qadriyatlari, insoniy hurmat, odob-axloq va intizomga katta e'tibor qaratiladi. Tarbiya jarayoni maktabdan tashqari, oilada ham chuqur va tizimli ravishda olib boriladi. Shu bilan birga, so'nggi yillarda Xitoy ta'lim tizimi raqamli texnologiyalar va yangi pedagogik yondashuvlarni joriy etish orqali o'quvchilarning individual qobiliyatlarini rivojlantirishga intilmoqda. Janubiy Koreyada esa ta'lim jarayoni zamonaviy raqamli texnologiyalar, xususan sun'iy intellekt va innovatsion darsliklar yordamida yangi bosqichga ko'tarilmoqda. Koreya hukumati raqamli ta'lim tizimini rivojlantirishga katta mablag' ajratib, yoshlarni kreativ fikrlash, muammolarni hal etish va ijodiy yondashuv ko'nikmalari bilan ta'minlashga intilmoqda [1]. Shu bilan birga, texnologiyalarning ijtimoiy ta'siri va sog'liqqa salbiy ta'sirlarini kamaytirish bo'yicha maxsus dasturlar ishlab chiqilmoqda. Yaponiya ta'lim tizimi esa o'zining milliy dasturiga qat'iy rioya qilgan holda, har bir hududning madaniy va tarixiy xususiyatlarini hisobga olgan holda tarbiya jarayonini amalga oshiradi. Hirosima, Nagasaki va Okinava kabi shaharlarning maktablarida tinchlik, inson huquqlari va milliy

tarix mavzulariga alohida e'tibor qaratiladi. Shu bilan birga, o'quvchilarda axloqiy me'yorlar, jamoadagi o'zaro hurmat va o'zini boshqarish ko'nikmalari mustahkamlanadi. Ingliz tilini o'qitishdagi muammolarni hal qilish uchun yangi metodologiyalarni joriy etish ustida ish olib borilmoqda.

Xitoy ta'lim tizimi uzoq tarixiy ildizlarga ega bo'lib, uning shakllanishida **Konfutsiylik falsafasi** muhim rol o'ynagan. Ushbu qadimiy axloqiy-ta'limiy tizimda bilim olish - insoniy kamolotga erishish yo'lida zaruriy vosita sifatida qaralgan. An'anaviy Xitoy ta'lim modeli intizom, mehnatsevarlik, ota-onaga hurmat, jamiyatga sadoqat kabi qadriyatlarga tayanadi. Davlat boshqaruvi doirasida markazlashtirilgan ta'lim siyosati esa bu tizimni samarali nazorat qilish va umumiy standartlar asosida boshqarishni ta'minlab keldi. Ammo XXI asrning boshlaridan boshlab raqamli texnologiyalarning rivojlanishi, global raqobatning kuchayishi va jamiyat ehtiyojlarining murakkablashuvi natijasida Xitoy hukumati ta'lim tizimiga tub o'zgarishlar kiritishga ehtiyoj sezdi. Shu bois, ta'lim faqat akademik bilim emas, balki insonni har tomonlama shakllantirish vositasi sifatida qayta talqin qilina boshlandi. Bu jarayon **"Buyuk Pedagogika" (Great Education)** deb nomlangan strategik konsepsiya asosida amalga oshirilmoqda [2]. "Buyuk Pedagogika" yondashuvi: Mohiyat, falsafa va metodologik asoslar "Buyuk Pedagogika" - bu Xitoy ta'lim tizimining yangi paradigmasidir. Bu yondashuvda ta'lim faqat maktab yoki oliy ta'lim muassasalari bilan cheklanmaydi, balki **inson hayotining barcha davrlarida va kontekstlarida ro'y beradigan kompleks ijtimoiy-madaniy jarayon** sifatida tushuniladi. Bu yondashuv quyidagi asosiy tamoyillarga tayanadi: **Ta'limning hayot bilan uzviy bog'liqligi** Ushbu tamoyilga ko'ra, o'quvchi faqat maktabda emas, balki oilada, jamiyatda, mehnat jarayonida va shaxsiy tajribalar orqali ham o'rganadi. "Hayot davomida o'rganish" (lifelong learning) falsafasi ta'limni doimiy rivojlanish yo'li sifatida ko'radi. Bu esa Xitoyda **formal, informal va noformal ta'lim shakllari** o'rtasidagi integratsiyani kuchaytirishni taqozo qiladi.

Yangi modelga ko'ra, ta'lim jarayoni nafaqat akademik bilim va malaka berishga, balki: Ma'naviy-axloqiy tarbiya, Emosional intellekt, Estetik madaniyat, Jismoniy salomatlik, Ijtimoiy moslashuvchanlik kabi ko'nikmalarni shakllantirishga qaratiladi. Bu esa shaxsni har tomonlama barkamol yetishtirish imkonini beradi. Ta'lim tizimi endilikda faqat bilim berishga emas, balki jamiyatning dinamik ehtiyojlariga javob berishga yo'naltirilgan. Yoshlar nafaqat raqobatbardosh mutaxassis, balki ijtimoiy mas'uliyatli fuqaro sifatida ham tarbiyalanadi. Shu bois, fuqarolik ta'limi, axborot madaniyati, ijtimoiy muvozanat, ekologik ong singari mavzular o'quv dasturlariga faol kiritilmoqda. Raqamli transformatsiya ta'lim tizimini chuqur o'zgartirmoqda. Xitoyda sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (big data), raqamli baholash tizimlari, moslashuvchan onlayn platformalar orqali o'quvchilarga individual yondashuv joriy etilmoqda.

NATIJA VA MUHOKAMALAR

Yaponiya ta'lim tizimi o'quvchilarning **intellektual rivojlanishini ustuvor maqsad** qilib olgan. Ta'limda matematika, fan va texnologiya kabi sohalar yuqori darajada o'rgatiladi, bu esa Yaponiyaning texnologik va iqtisodiy muvaffaqiyatlarini ta'minlovchi asosiy omillardan biridir. Maktablarda o'quvchilarning o'z-o'zini boshqarish, jamoaviy ish va ijtimoiy mas'uliyat kabi ko'nikmalarni shakllantirishga ham katta ahamiyat beriladi. Yapon pedagogik metodlarida **"Kodomo no tame ni" (bolalar uchun)** printsipli asosida tarbiya jarayoni tashkil etiladi, bu esa bolalarning nafaqat bilim olishlari, balki ular uchun ijtimoiy va axloqiy qadriyatlarni singdirish muhim ekanligini ko'rsatadi [6]. Til o'rganish metodologiyasining tanqidi Shu bilan birga, Yaponiya ta'lim tizimida ingliz tili o'qitish metodologiyasi bo'yicha tanqidlar ham mavjud. Ko'plab mutaxassislar va xalqaro baholovchilar Yaponiya o'quvchilarining ingliz tilini amaliy qo'llashda qiyinchiliklarga duch kelayotganini ta'kidlaydilar. Ularning fikricha, ta'lim jarayonida kommunikativ yondashuv, interaktiv mashg'ulotlar va real muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish metodlari yetarli darajada rivojlanmagan. Bundan tashqari, Yaponiyada ko'plab maktablarda ingliz tili faqat grammatik qoidalar va imlo asosida

o'rgatiladi, bu esa o'quvchilarning so'zlashuv va tinglab tushunish ko'nikmalarini sust rivojlanishiga sabab bo'ladi. So'nggi yillarda hukumat ingliz tilini o'qitishni takomillashtirish va yosh yoshdagilarga tilni yanada interfaol tarzda o'rgatish uchun yangi metodologiyalarni joriy etishga harakat qilmoqda. Yaponiyada ta'lim jarayonida nafaqat bilim, balki axloqiy va ijtimoiy tarbiya ham markaziy o'rin tutadi. O'quvchilarni mehnatsevarlik, hurmat, jamoaviy hamkorlik va o'zini boshqarish kabi qadriyatlar asosida tarbiyalashga alohida e'tibor beriladi. Bu tarbiya tizimi maktab ichida tartib-intizomni saqlash, jamoa ruhini mustahkamlash va yoshlarning ijtimoiy javobgarliklarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

MUHOKAMA

Janubiy Koreya ta'lim tizimi dunyoda eng raqobatbardosh va yuqori sifatli tizimlardan biri sifatida tanilgan. O'quvchilarning a'lochi natijalarga erishishi uchun mamlakat doimiy ravishda ta'limni modernizatsiya qilish va innovatsiyalarni joriy etishga katta e'tibor qaratadi. Shu jumladan, 2009 yildan boshlab **innovatsion maktablar** tizimi yaratilgan bo'lib, u o'quvchilarning ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan. Innovatsion maktablar tizimi Innovatsion maktablar ta'lim jarayonini an'anaviy metodlardan farqli o'laroq, o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish va jamoaviy ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga yo'naltirilgan. Ushbu maktablarda darslar interfaol o'tkaziladi, loyihalar asosida ta'lim beriladi va o'quvchilar o'z qiziqishlariga muvofiq turli fanlarga chuqurroq kirish imkoniga ega bo'ladi. Bu yondashuv Koreya ta'lim tizimining qattiq raqobat muhitida ham ijodiy va innovatsion yondashuvlarni rivojlantirishga xizmat qiladi. AI asosidagi raqamli darsliklarning joriy etilishi (2025 yildan boshlab) Koreya hukumati 2025 yildan boshlab 8 yoshdan boshlab o'quvchilarga **sun'iy intellekt (AI) asosida ishlovchi raqamli darsliklarni** joriy etishni rejalashtirmoqda [3]. Bu darsliklar o'quvchilarning bilim darajasiga mos ravishda individual tarzda moslashtirilgan topshiriqlarni taqdim etadi va o'quv jarayonini optimallashtirishga qaratilgan. AI darsliklarining afzalliklari quyidagilardan iborat: Har

bir o'quvchining o'ziga xos o'rganish uslubini aniqlash va unga mos ta'lim materiallarini taqdim etish; Darslarni yanada interfaol va qiziqarli qilish, o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish; O'qituvchilarga o'quvchilarning zaif tomonlarini aniqlashda yordam berish va shunga ko'ra qo'shimcha resurslar ajratish imkonini yaratish. Salbiy fikrlar va xavotirlar Biroq, bu innovatsion tashabbusga ota-onalar va ba'zi akademik doiralar tomonidan tanqidi munosabat bildirildi. Ularning asosiy xavotirlari quyidagilardan iborat [4]: **Raqamli qurilmalarga haddan tashqari bog'lanish:** Ota-onalar bolalarning smartfon, planshet va kompyuter kabi qurilmalarga juda ko'p vaqt sarflashidan, bu esa ko'z sog'lig'iga, uyqu tartibiga va ijtimoiy munosabatlarga salbiy ta'sir ko'rsatishidan xavotirda. **Ijtimoiy izolyatsiya:** Raqamli o'quv jarayoni bolalarni an'anaviy maktab muhiti va sinfdoshlari bilan muloqot qilish imkoniyatidan mahrum qilishi mumkinligi haqida qayg'u bor. **Texnologiyalarga haddan tashqari bog'liqlik:** Ba'zi mutaxassislar texnologiyaga ko'p tayanish o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy qobiliyatlarini cheklab qo'yishi mumkinligidan ogohlantirmoqda. Shuningdek, ba'zi akademiklar ta'lim jarayonidagi sun'iy intellekt vositalarining pedagogik samaradorligi va ularning etik tomonlari haqida ham savollar qo'yishmoqda.

Koreya hukumati bu xavotirlarni inobatga olib, raqamli ta'limni bosqichma-bosqich joriy etishni va ota-onalar, o'qituvchilar hamda o'quvchilar uchun maxsus treninglar tashkil etishni rejalashtirmoqda. Bundan tashqari, texnologiyalardan foydalanish uchun aniq vaqt cheklovlari va sog'lom foydalanish qoidalari ishlab chiqilmoqda. Yaponiya: Maktablararo Farqlar va Tarbiya Yaponiya ta'lim tizimi dunyoda o'zining qat'iy va bir xilda bajariladigan milliy o'quv dasturi bilan mashhur. Barcha maktablarda yagona milliy o'quv rejasi amal qiladi, bu esa o'quvchilarga bir xil sifat va darajada bilim berishni ta'minlaydi. Shu bilan birga, mamlakatning turli hududlarida, ayniqsa tarixiy voqealarga alohida e'tibor berilgan joylarda – masalan, Hiroshima, Nagasaki va Okinava shaharlarida – ta'lim jarayonida o'ziga xos farqlar kuzatiladi [5]. Hiroshima va Nagasaki shaharlarida maktablar o'quv dasturiga II Jahon urushi va atom bombasi haqida chuqur

va maxsus darslarni **qo'shadi**. Bu o'quvchilarni tinchlik, inson huquqlari va urushning halokatli oqibatlarini haqida xabardor qilishga qaratilgan. Ushbu hududlarda ta'lim jarayonida tarbiyaviy elementlar kuchliroq aks ettiriladi, bu esa yosh avlodni ijtimoiy va ma'naviy jihatdan rivojlantirishga xizmat qiladi. O'kinchilikki hududida esa mahalliy tarix va madaniyatni o'rgatishga ko'proq e'tibor qaratiladi. O'kinchilikki mintaqasining o'ziga xos an'analari va tarixiy voqealari, xususan, Ikkinchi jahon urushidagi tajribalar, maktab dasturining muhim qismi hisoblanadi. Bu esa o'quvchilarning milliy va mahalliy madaniyatga nisbatan chuqurroq tushuncha hosil qilishiga yordam beradi.

XULOSA

Xitoy, Koreya va Yaponiya ta'lim tizimlari o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, har biri o'z jamiyatining ehtiyojlariga mos ravishda rivojlanmoqda. Xitoy "Buyuk Pedagogika" konsepsiyasi orqali ta'limni kengaytirishga intilsa, Koreya innovatsion maktablar va AI texnologiyalarini joriy etishga harakat qilmoqda. Yaponiya esa maktablararo farqlarni hisobga olib, tarbiya jarayonini takomillashtirishga e'tibor bermokda. Ushbu mamlakatlarning tajribalari, o'zbek ta'lim tizimini rivojlantirishda foydali bo'lishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Eshonjonov B.Z "Globallashuv sharoitida talaba-yoshlarning intellektual migratsiyadagi o'rni" "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali – 2026-y 1-may. Elektron nashr. B: 526-529 <https://maktabgacha-va-maktab-talimi-jurnal.uz/index.php/jurnal/article/view/7062>
2. Eshonjonov B.Z "Ota-onasi migratsiyasida bo'lgan o'quvchilarda shaxsiy qadriyatlarni shakllantirishda ta'lim muassasasining o'rni" Qo'qon DPI. Ilmiy xabarlar 2026-yil 7-son A-seriya B: 1131-1136 <https://journals-kokandsu.uz/index.php/kspi/issue/archive>
3. Kim, J. H., & Lee, S. Y. (2020). *Innovative Schools and AI-Based Education in South Korea*. Seoul: Korean Institute of Educational Development.
4. MEXT (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology, Japan). (2023). *Moral and Peace Education in Japanese Schools: A Regional Approach*. Tokyo: MEXT Publications.
5. UNESCO. (2022). *Education Transformation in East Asia: Traditions and Innovations*. Paris: UNESCO Publishing. <https://unesdoc.unesco.org>
6. Ходжаева, У. У. (2020). *Тарбия тизимида миллий ва умуминсоний қадриятлар*. Тошкент: Фан ва технологиялар нашриёти.

7. OECD (2021). *Education at a Glance: Comparative Indicators for China, Japan, Korea*. Paris: OECD Publishing.
8. Хамидова, Н. П. (2019). Sharqiy Osiyo mamlakatlari ta'lim tizimidagi axloqiy tarbiya tamoyillari. *Pedagogika va psixologiya*, №4, 65–71.